

Z A P I S N I K

sa 13 sjednice Vjeća radnih zajednica Skupštine opštine Banja Luka održane 17.10.1966.godine.

Predsjedava predsjednik Vijeća Memić Ridvan.

Zapisnik vodi radnik SO-e Stoja Đuričić.

Za sjednicu je predložen i usvojen slijedeći:

D n e v n i r e d

1. Razmatranje teza Zakona o finansiranju, obrazovanja i vaspitanja:

- a) - uvodno izlaganje o položaju školstva - Pantić Milisav,
- b) - Izlaganje o rezultatima diskusije o Tezama i o stanju ličnih dohodaka u školstvu - Vukić Duško.

Nakon usvojenog dnevnog reda, Vukić Duško, predsjednik upravnog odbora Fonda za obrazovanje podnosi referat o rezultatima diskusije o tezama i o stanju ličnih dohodaka u školstvu. Smatra da treba u prosvjeti uskladiti plate za plate u privredi. Prosvjetni radnici su pogodjeni i drugim uslovima za rad, imaju samo Fond zajedničke potrošnje. Treba vršiti povećanje fondova. Data sredstva za lične dohtke se opterećuju materijalnim troškovima. Podaci o ličnim dohodcima u prosvjeti prikupljeni su po istom kriteriju tako da u iznose ličnog dohotka ušla su sva primanja. Start s kojeg bi trebalo poći u donošenju novog zakona je taj da se obezbjede sredstva za normalan rad obrazovne djelatnosti, a to ovaj novi zakon ne garantuje. Treba se odmah riješiti materijalni položaj ili to činiti postepeno. Od produktivnosti u privredi ovisi i materijalni položaj u prosvjeti. Ne može se prihvatiti zakon koji ne obezbjedjuje sredstva za onaj nivo djelatnosti koji imamo i želimo imati. Dosadašnje diskusije su pokazale da ovakav stav uz teze je neprihvatljiv. Treba u sredstvima obezbjediti bolje lične dohotke profesora i nastavnika, zatim obezbjediti sredstva za nove prosvjetne radnike - za proširenje prosvjetne djelatnosti kao i sredstva za poboljšanje opremljenosti škola. Ako bi se svako formirao start onda ga treba vezati za produktivnost rada u privredi. Neki smatraju da prosvjetu ne treba vezati za privredu.

Treba imati u vidu i to da od kvaliteta zapislenih zavisi produktivnost te zavisno od toga treba prilaziti i stopi i od kojih će ona elementa biti određena. Postavlja se problem udruživanja sredstava u prosvjeti po osnovu amortizacije. Po jednim ne bi trebalo udruživati, a po drugima treba i to jedan dio koji se odnosi na nepokretnosti a po trećima ostaviti slobodnom manipulisanju. Ta sredstva rascjepkana ne mogu da se upotrebe u proširenoj reprodukciji, a da se ne okrnje prava u pogledu povraćanja sredstava prosvjeti.

Što se tiče zajednice za obrazovanje postoji niz prijedloga to su: 1, da ne treba odrediti ni vidove ni teritorije nego to da bude stvar radnih organizacija, a da Republički zakon postavi zajednice na široj osnovi ili da se fiksira postojanje osnovnih posebnih Republičkih zajednica. Zatim mogu postojati posebne zajednice gdje grupišu se privredne organizacije za obrazovanje kadra potrebnog tim privrednim organizacijama kao što je hemijska škola, ugostiteljska itd. Ove zajednice bi trebalo kreditirati republičke zajednice. Politika obrazovanja treba u tom smislu da posveti pažnju i u odnosu na druge opštine gdje bi trebalo razmatrati i preraspodjelu budžeta.

ČAMPARA SADIK, profesor, smatra da ni učitelji nisu dovoljno plaćeni. Ovo potvrđuje time što u tabeli ličnih dohodaka uzeta su sva primanja prosvjetnih radnika a tu ulazi i onaj honorar što jedan učitelj za 20-30.000 st. dinara vodi još jedno odjelenje a na to je prisiljen bez izbora tako je i nastavnik i profesor prisiljen da drži honorarne časove i to za malo novaca. Prema tome kazatelji u balebi zamagljuju pravo stanje stvari. U školi je tačno određeno da mora biti učitelj dok to u drugim službama (privredi, ustanovama) ne mora tako da bude nego po sistematizaciji se traži srednja sprema, a popunjena je nižom itd. Tehničari u Celulozi imaju lični dohodak preko 100.000 st. dinara dok u Tržnici radnicima se prosjek kreće do 97.000 st. dinara. Izuzev učiteljske škole, da li i jedna druga ima prosjek plata nastavnog osoblja iznad 90.000 st. dinara a u Učiteljskoj ima najviše profesora. Postoje i nelogičnosti između prosvjetnih institucija tako da učitelji imaju veća primanja nego nastavnici i profesori, Srednje tehničke škole, gdje se prosjek kreće 65.000 st. dinara. U svemu se slaže disusijom Vukić Duška. Što se tiče posebnih zajednica one nisu dobile pravo mjesto u tezama zakona - jer bi škole trebalo okrenuti privredi i obratno. Možda bi bilo dobro da posebne zajednice budu formirane po privrednim granama pa sve škole koje su potrebne toj grani (od poljop. tehničara do agronoma) bude školovan kadar za tu granu. Možda, kad bi se izdvojilo osnovno školstvo, onda bi došle do izražaja posebne zajednice. Postavlja se pitanje da li će privredne organizacije i dalje omogućiti postojanje ovih škola kao što je Hemijska i Ugostiteljska, ako ne bude jedan dio sredstava obezbjeđen jer bi bilo nenormalno da jedna privredna organizacija plaća školovanje kadra, a druga da ga dobije besplatno. U pogledu Rep. sekretarijata vidi se da, primjenom zakona o finansiranju obrazovanja i vaspitanja, Banja Luka bi bila u deficitu dok bi Mostar, Sarajevo i neke druge komune bile u suficitu. Ovdje bi došlo do primjene isti zakon za ekonomski nejednake, a Banja Luka je došla u tu situaciju zbog nepreuzanja školovanja kadra za čitavu Krajinu.

DEMAL BURAZEROVIĆ, direktor škole za radnička zanimanja, smatra da novi zakon neće obećati bolje stanje u prosvjeti i dalje će biti kao po budžetskom sistemu jer i sada je sigurno 70% sredstava a 30% viših i njerješeno je. Rješenja ovom pitanju nema ako se ne izvrši preraspodjela nacionalnog dohotka. Medjukomunalno finansiranje nigdje nije ostvareno. Banja Luka je i dalje finansirala školovanje djaka iz drugih komunaa.

ILIJA STOJANOVIĆ, nastavnik osnovne škole "Braća Pavlić" iznosi nedostatke kadra u nekim strukama i mogućnost školovanje istog. Tako bi moglo da za jedan stan iškoluje se 5 profesora matematike te bi tako za dvije godine mogao biti riješen i taj problem. Predstavnici privrede su kao očevni prema zaposlenim u privredi u odnosu na one koji nisu tako zaposleni. Ove tabele o platama prosvjetnih radnika su tačan prikaz ličnih dohodaka a razlika između škola je vjerovatno proizrekovana starosnom strukturom kadra.

RATKO JOČIĆ, upravnik osnovne škole "Milan Radman" iznosi u svojoj diskusiji da primanja prosvjetnih radnika su mala a ulaganje u škole isto malo. Ne bi se složio uravnilovkom jer svi poslovi nisu isti, razliku u spremi nebi pravio nego posao koji se obavlja i značaj tog posla za društvo. O svim ovim pitanjima treba formirati stručne komisije koje bi sagledale sve probleme.

DŽUBO REFIK, radnik KDJ "Vrbas" smatra da pitanje ljudskog faktora ne treba uzimati u obzir. Mašina ako nema čovjeka za opsluživanje nema značaja. 10 ljudi sa istim diplomama ne pokazuju iste rezultate. Ne može se uporediti ni čovjek iz privrede sa čovjekom iz prosvjete, jer zaposleni u privredi odgovaraju u slučaju urocipštenja sredstava i sada mu se odbija od ličnog dohotka. Ne slaže se da može biti produktivnosti u privredi vezana sa prosvjetom.

BAJIĆ LJUBOMIR, inježenjer iz "Kosmosa" stavlja primjedbu na teze zakona gdje se ne daje garancija za postojanje zajednica te u tom smislu nema konkretnosti kao što su mjere i sredstva za postojanje zajednica.

MIĆO TRNINIĆ, upravitelj škole "Esad Midžić" iznosi da do sada su za školstvo davana sredstva u 12 jednakih rata. Potreban je zakon koji će propisati obaveze društvene zajednice koja će redovno finansirati potrebe škola. Ovaj zakon po ovim tezama je nepovoljan za opštinu Banja Luka dok je za druge opštine povoljan. Što se tiče boljih ličnih dohoda učitelja u odnosu na profesore i nastavnike, to je radi toga što Banja Luka ima stari učiteljski kadar pa se radi toga javlja razlika.

U prosvjetnoj djelatnosti nije bilo moguće dosledno provesti nagradjivanje prema radu jernije postojala odgovarajuća masa sredstava u tu svrhu. Slaže se s tim da se ne treba ići na uravnilovku te ne treba ni vršiti do kraja uporedjivanje plata u privredi i u prosvjeti. Smatra da novim zakonom treba obezbjediti sigurna sredstva za školstvo i da se ne radi na veresiju, nego da se obezbjedi potreba školstva.

STOJANOVIĆ ILIJA, smatra da bi trebala razlika u ličnim dohodcima u odnosu na učitelje za profesore i nastavnike da bude bar 10.000 din. razlike a ne 5.000 kao što je sada.

PETKOVIĆ BOJAN, odbornik, tvrdi da problem školstva nije riješen. U svojoj diskusiji podržava one koji pitanje prosvjete žele da riješe kompletno. Predlaže da postoji veza između privrede i prosvjete te da se razmotri postojanje posebnih zajednica i da one nadju svoje mjesto u novom zakonu finansiranja obrazovanja i vaspitanja.

BABIĆ ŽIVKO, odbornik, smatra da nije sporno pitanje u principu nego je sporno kako obezbjediti sredstva za proširenu djelatnost. Kako privredne i druge radne organizacije gledaju na taj problem. Postavlja se pitanje na račun čijih sredstava se pravi ovaj zakon? Svi radni ljudi plaćaju doprinos budžetu za prosvjetu. Da li se može sa postojećim sredstvima finansirati. Da su ovi instrumenti primjenjivani obrazovanje bi imalo 21 milion više.

MEDIĆ RADE, poslanik, ne vidi svrhu novog zakona ako se njime obezbjedjuje manje sredstava ukoliko ne pretenduje da provede reformu u školstvu. Što se tiče srednjih škola smatra da nosioc finansiranja treba da bude Republika. Mi imamo oko 70 gimnazija. Postavlja se pitanje da li bi toliki broj škola trba kao i fakulteta i drugih školskih institucija. Ako se traži preraspodjela budžeta u opštini tu se ništa ne može učiniti. Trebalo bi prvo likvidirati svastarluk u školama. Postavlja se pitanje da li Banja Luci treba Tehnički fakultet, srednja upravna škola i drugo. Smatra da bi osnovno školstvo koje je po Ustavu obavezno, da bude na nivou opštine a sve ostale škole na nivou Republike.

MUFTIĆ FADIL, direktor Ekonomske škole, stiče utisak da se problem obrazovanja rešava drugačije i na njega se gleda drugačije. Što se tiče zajednica u tom smislu može poslužiti slučaj zajednica soc. osiguranja gdje ih je u početku bilo više, sada je svedeno na svega 4 zajednice. Ne vidi svrhu u tim zajednicama i na tako glomaznom aparatu. Smatra da bi se trebala obezbjediti finansiranje osnovnog školstva jer je to i ustavom zagarantovano, a da određenim normativnim aktima se obezbjedi na nivou republike sve ostalo školstvo bilo stopom doprinosa po djaku ili po stanovniku. Pitanje plata u prosvjeti, energično se postavlja. Smatra da donošenje zakona ipak će poboljšati položaj prosvjete jer će se onda znati gdje će se tražiti rješenje.

DUŠAN PRICA, odbornik, zapaža da kroz diskusiju se osjeća borba za centralizaciju školstva. Što se tiče produktivnosti u privredi ona je promjenljiva pa prema tome i lični dohodci. Neka se Banja Luka odluči koje joj škole trebaju, a inače neka se udružuje ko skio hoće. Ako Herzijsku školu finansira Celuloza ona je od interesa za Banja Luku, a drugo je pitanje odnosa sa drugim komunama tu bi trebalo uvesti finansiranje. Posebne zajednice će moći postojati tek kad se razvijaju integracioni procesi i tek tada će se moći vidjeti interes postojanja zajednica.

BABIĆ ŽIVKO, odbornik, stiče utisak da se privreda treba odbraniti od školstva a možda bi trebalo preispitati i druge potrošače. Iznosi indeks ličnih dohodaka u privredi pa je u privredi 43 a u prosvjeti 33, u 1966/65. 42% u prosvjeti 21,1%. Od ukupnog broja zaposlenih 64% nemaju osnovne škole. Treba obezbjediti instrumente da se nivo ličnih dohodaka u prosvjeti podigne na prosjek sa drugim djelatnostima, te da se obezbjedi veći porast materijalnih rashoda. Privreda je zainteresovana za više vrsta škola a ne samo neke. Škole treba vezati za potrebe komune a stavlja primjedbu na glomaznost aparata u slučaju centralizacije škola. Možda bi bilo dobro osnovati regionalne zajednice pa bi osnovno školstvo u osnovne zajednice itd.

KRECO OMILJ- Gimnazija Banja Luka, iznosi u svojoj diskusiji da se u srednjim školama svi slažu da srednje školstvo finansira Republika. Razlika u ličnim dohodcima će postojati sve dotle dok budu škole finansirane od različitih foruma. Kada se uporede primanja prosvjetnih radnika sa ostalima onda će se zapaziti velike razlike. Nemoćno je izvoditi i nagradjivanje prema radu jer varijabilnog dijela nema a Ustavom je proklamovan sistem nagradjivanja prema radu. Po svemu izlazi da onaj ko se opredjeli za prosvjetnu struku da je samim pozivom osudjen. Stanje u prosvjeti je neodrživo, a ovaj nacrt zakona ne rješava ništa na materijalnom planu.

VUKMANOVIĆ MILAN, direktor gimnazije, iznosi da budžet opštine nije kriv za stanje u prosvjeti jer u tome za 20% komuna naša ide iznad republičkih prosjeka i u tom smislu se učinilo optimalno, nego je stvar u tome što je nisko akumulativna komuna sa dosta škola te tako problemi postoje i traže rješenja pa bi u tom smislu trebala i privreda da bude zainteresovana. Ovdje se postavlja proces integracije i dezintegracije-to nema logike jer svi znamo da je obrazovanje centralno pitanje pa ne bi trebalo da bude svejedno kako se i pod kojim uslovima školuje dijete na selu pa se dešava i to da djeteta sa sela ne može ravnomjerno da sjedne u klupu srednje škole sa onim iz grada. Iako su ovo neprivredne investicije privreda mora biti zainteresovana i to je dužnost svih faktora. Anomalija je da prosvjetni radnici imaju niže lične dohotke nego prošle godine.

Trebali bi svi da se založe za preraspodjelu nacionalnog dohotka i da se prevaziđe dosadašnji način finansiranja. Zavaravanje je ako se misli zajednicama riješiti ovaj problem ovdje nije u pitanju subjektivni faktor nego objektivni -materijalni, te predlaže da se ne vrši proces decentralizacije.

VUKIĆ DUSKO, predlaže da se još jednom preispitaju podaci o ličnim dohodcima prosvjetnih radnika.

MILORAD POPOVIĆ, predsjednik, zapaža da se u diskusiji postavljaju tako da jedan broj slika probleme a sebe isključuje iz tih problema. Vještina u svemu ovome je predložiti rješenja te smo i dužni da se postavimo tako da izmjenjamo mišljenja. Kada se postavi pitanje kadra onda nemamo škola, a kada o školama onda nemamo kadra. Kod nas u Bosni nije velika ekspanzija škola. Nebi se trebalo postaviti u diskusiji sa optužbama i odbranama nego treba stvoriti jedinstven front. Potrebno je videti kako je do sada bilo, šta uočavamo i šta da pomognemo da ovaj zakon bude što realniji. Što mi do sada nismo riješili u oblasti obrazovanja?. Nije riješeno međukomunalno finansiranje škola i kako naplatiti ono što prelazi okvire komune te to treba zakonom riješiti. Nije sve jedno gdje će biti škola. Ne rješavajuće-se pitanja prenošenjem na drugog. Po pitanju ličnog dohotka ne može se ići uravnilovkom. Treba se tražiti rješenje po pitanju dupliranja sredstava jer određeni iznos Banja Luka doznajuće Republici za škole nerazvijenih komuna, (kao što je Čelinac, Laktaši itd), a iz tih mjesta opet djaci idu u školu u Banja Luku.

Sa dosadašnjim načinom finansiranja u oblasti obrazovanja nije moglo da se dosledno provede sistem samoupravljanja te u tom smislu treba tražiti garanciju u zakonu da se i u obrazovanju može ~~razvijati~~ razvijati samoupravljanje kao kod drugih radnih organizacija. Restrikcije po dosadašnjem načinu finansiranja koje su u toku godine primjenjivane da li će se primjeniti na obrazovanje zavisilo je od stanja opštine i gledanja na isto.

Izvori finansiranja bi trebali da budu konsekventni oslobođeni restrikcija i sličnih uticaja. Mora se obezbjediti prosta reprodukcija, što dosad nije bilo kao i proširena reprodukcija. Komuna mora obezbjediti osnovno školstvo a u ostalom da učestvuje prema mogućnostima. Zakon ne treba donositi ako već u startu ne obezbjeđuje 20% sredstava iz 1966 godine. Preraspodjelu treba izvršiti na svim nivoima (federacija, republika, komuna) i time ne samo obezbjediti sadašnje stanje već i otklanjanje nedostataka.

ŽIVKO BABIĆ, odbornik, predlaže da se od Savezne skupštine zatraži sredstva za investicije - mreže postojećeg školstva, nova sredstva i veći kvalitet.

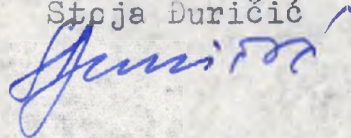
CIGANOVIĆ MILAN, odbornik, smatra da se daje dosta novaca za školstvo. Postoje nepravde po pitanju školovanja djece, neki dobijaju za djete, drugi moraju sve sami da kupe. Bilo bi dobro snimiti koja se sredstva traže na taj način. Smatra da po ovom zakonu će biti i veći defeciti. Trebalo bi da se prikupe podaci privrednih organizacija.

JOCIĆ RATKO, upravnik osnovne škole "Milan Radman" smatra ako se donosi jedan zakon, onda mora biti duboko proanaliziran od svih društvenih faktora. Treba poći od naših mogućnosti i koliko su te potrebe jer u tom smislu treba da postoji analiza jer utrošci sredstava nisu svudje isti i tome treba naučno prići. Ako komuni treba škola onda postavlja i zahtjeve u kvalitetu te ovo će finansirati ovo neće itd. Jednako se finansiraju sve škole ali nije jednak nivo znanja u tim školama.

MARKO MEDOJEVIĆ, odbornik, smatra da bi trebalo obuhvatiti sve analize one koji se finansiraju iz budžeta te tražiti novu preraspodjelu u široj društvenoj političkoj zajednici i vjerovatno bi mogle se naći sredstva koja bi se prenijela prosvjeti.

Sjednica je završena sa radom u 15 časova.

ZAPISNIČAR,
Stoja Đuričić

PREDSJEDAVAJUĆI,
Memić Ridvan